

וְעָבִיד עֲגוּלָא חַד, וְהוּה אָמַר מְלִין וְעָבִיד
עוֹבְדִין אַחֲרָנִין, עַד דְּאִמְשִׁיף עָלֶיהָ
רוּחִין מְסֻאָבִין, וְאוֹדִיעִין לִיה מַה דְּאֶצְטְרִיף,
וְעָבִיד בְּהוּ עוֹבְדוּי כְּפּוּם מַה דְּאִינוּן יְדַעֵי
מְסֻטְרָא דְּהוּא חוּיָא דְּרַקִּיעָא. מִתְמַן
אֲתַמְשֵׁף בְּעוֹבְדוּי וְחֲרָשׁוּי עַד דְּאִמְשִׁיף עָלֶיהָ
רוּחַ מַהְהוּא נְחֹשׁ קְדָמָא.

וְעוֹשָׂה עֲגוּלָא אֶחָד, וְהִיא אוֹמֵר
דְּבוּרִים וְעוֹשָׂה מַעֲשִׂים אַחֲרִים,
עַד שְׁמִשְׁף עָלֶיהָ רוּחוֹת טְמֵאוֹת
וּמוֹדִיעוֹת לוֹ מַה שְׁצָרִיף, וְעוֹשָׂה
בְּהֵם מַעֲשִׂים כְּפִי מַה שֶּׁהֵם
יֹדְעִים מִצַּד אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ שֶׁל
הַרְקִיעַ. מִשָּׁם נִמְשָׁף בְּמַעֲשָׂיו
וּבְכַשְׁפָּיו, עַד שְׁמִשְׁף עָלֶיהָ רוּחַ
מֵאוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ הַקְּדָמוֹנִי.

וּמַהְבָּא הוּה יַדַּע יְדִיעֵן וְחֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין.
וּבְגִין כְּךָ פְתִיב וְלֹא הֵלֵךְ בְּפַעַם
בְּפַעַם לְקִרְאָת נְחָשִׁים, נְחָשִׁים וְדָאֵי, וְעַקְרָא
וְשִׁרְשָׁא בְּמְסֻאָבוּתָא אִיהוּ כְּמַה דְּאֲתַמַּר,
וְלְבַתֵּר שִׁירוּתָא דְּכֻלָּא לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּנְחֹשׁ.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲמַאי כָּל זַיְיָנִי חֲרָשִׁין
וְקוֹסְמִין לָא אֲשַׁתְּפַחוּ אֶלָּא בְּנִשְׂיָא.
אָמַר לִיה הָכִי אוֹלִיפְנָא מִדְּאֲתָא נְחֹשׁ עַל חוּהָ
הַטִּיל בְּהָ זוֹהֶמָא, בְּהָ אֲטִיל וְלֹא בְּבַעֲלָה.
אָמַר הָכִי הוּא וְדָאֵי, אָתָּא רַבִּי יוֹסִי וְנִשְׁקִיָּה
לְרַבִּי יִצְחָק, אָמַר כְּמַה זְמַנִּין שְׁאִילְנָא הָאֵי
מְלָה וְלָא זְכִינָא בְּהָ אֶלָּא הַשְׁתָּא.

וּמַכָּאן הִיא יוֹדַע יְדִיעוֹת וְכַשְׁפִּים
וְקוֹסְמִים. וּמִשּׁוּם כְּךָ כְּתוּב, וְלֹא
הֵלֵךְ כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאָת
נְחָשִׁים. נְחָשִׁים וְדָאֵי. וְהַעֲקַר
וְהַשְׁרֵשׁ בְּטֵמְאָה הוּא כְּמוֹ
שֶׁנִּתְבָּאֵר, וְאַחֲרַי כְּךָ רֵאשִׁית הַכֹּל
אֵינוֹ אֶלָּא בְּנְחֹשׁ.

אָמַר לִיה כָּל הַיּוֹנֵי עוֹבְדִין וְכָל מַה דִּידַע
בְּלַעַם מֵאֵן אֲתֵר אוֹלִיף לִיה. אָמַר לִיה
מֵאֲבוּי. אֲבָל בְּאִינוּן הַרְרֵי קָדָם דְּאִיהוּ אֶרֶץ
קָדָם אוֹלִיף כָּל חֲרָשִׁין וְכָל זַיְיָנִי קוֹסְמִין. בְּגִין
דְּבְּאִינוּן טוּרֵי אִינוּן מְלֵאכֵי עֲזָ"א וְעֲזָ"ל,
דְּאֶפִּיל לֹזֵן קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא מִן שְׁמַיָּא וְאִינוּן
קְטִירִין בְּשִׁלְשָׁלָאֵי דְּפִרְזָלָא וְאוֹדִיעִין חֲרָשִׁין
לְבָנֵי נֶשֶׁא, וּמִתְמַן הוּה יַדַּע בְּלַעַם כְּמַה דְּאֲתָּ
אָמַר מִן אֶרֶם יְנַחֲנֵי בְּלֶק מְלֵךְ מוֹאָב מֵהַרְרֵי
קָדָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְמַה כָּל מִינֵי
כְּשָׁפִים וְקוֹסְמִים לֹא נִמְצְאוּ
אֶלָּא בְּנִשְׂיָא? אָמַר לוֹ, כְּךָ
לְמַדְנוּ, מִשְׁבָּא נְחֹשׁ עַל חוּהָ,
הַטִּיל בְּהָ זוֹהֶמָא. הַטִּיל בְּהָ וְלֹא
בְּבַעֲלָה. אָמַר, כְּךָ זֶה וְדָאֵי! בָּא
רַבִּי יוֹסִי וְנִשְׁקָ לְרַבִּי יִצְחָק. אָמַר,
כְּמַה פְּעָמִים שְׁאֵלְתִי עַל הַדְּבָר
הַזֶּה וְלֹא זְכִיתִי בּוֹ, אֶלָּא כְּעַתָּה.
אָמַר לוֹ, כָּל הַמַּעֲשִׂים הַלְלוּ וְכָל
מַה שְׂיַדַּע בְּלַעַם, מֵאִזְּהָ מְקוּם
לְמַד אוֹתָם? אָמַר לוֹ, מֵאֲבוּי.
אֲבָל בְּאוֹתָם הַרְרֵי קָדָם, שְׁהִיא
אֶרֶץ קָדָם, לְמַד כָּל הַכְּשָׁפִים וְכָל
מִינֵי קוֹסְמִים, מִשּׁוּם שְׁבָאוֹתָם
הַהָרִים הֵם הַמְּלֵאכִים עֲזָ"א
וְעֲזָ"ל שֶׁהִפִּיל אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִן הַשָּׁמַיִם, וְהֵם
קְשׁוּרִים בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרֹזֶל,
וּמוֹדִיעִים כְּשָׁפִים לְבָנֵי אָדָם.
וּמִשָּׁם הִיא יוֹדַע בְּלַעַם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר מִן אֶרֶם יְנַחֲנֵי בְּלֶק מְלֵךְ
מוֹאָב מֵהַרְרֵי קָדָם.

אָמַר לִיה וְהָא כְּתִיב וְלֹא הֵלֵךְ בְּפַעַם
לְקִרְאָת נְחָשִׁים וַיִּשֶׁת אֶל הַמַּדְבָּר פָּנָיו.
אָמַר לִיה, סְטֵרָא תַתָּא דְּאֲתִיא מְרוּחַ מְסֻאָבָא
דְּלַעֲיָלָא, הוּא רוּחַ מְסֻאָבָא דְּשִׁלִּיט בְּמַדְבְּרָא

אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב וְלֹא הֵלֵךְ
כְּפַעַם בְּפַעַם לְקִרְאָת נְחָשִׁים
וַיִּשֶׁת אֶל הַמַּדְבָּר פָּנָיו? אָמַר לוֹ,
הַצַּד הַתַּחְתּוֹן שְׁבָא מְרוּחַ
הַטְּמְאָה שֶׁלְמַעְלָה הִיא רוּחַ

טמאה ששולטת במדבר, כשעשו בני ישראל את העגל כדי להטמא עמו, שהוא תחתון. ובכל עשה את כשפיו, כדי שיוכל לעקר את ישראל, ולא יכל.

אמר רבי יוסי, מה שאמרת בראשונה, שפאשר הנחש בא על חנה הטיל בה זהמא - זה יפה. אבל הרי שנינו, שפאשר עמדו ישראל על הר סיני, פסקה מהם הזהמא. וכשישראל קבלו תורה, פסקה מהם הזהמא. אבל שאר העמים עובדי עכו"ם שלא קבלו התורה, לא פסקה מהם הזהמא.

אמר לו, יפה אמרת! אבל בא ראה, התורה לא נתנה אלא לזכרים, שכתוב (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. שהרי נשים פטורות ממצוות התורה.

ועוד, שכלם חזרו לזהמתן כמו בראשונה אחר שחטאו, ומהאשה קשה להפריד את הזהמא יותר מהגבר, ומשום כף נמצאו נשים בכשפים ובזהמא הזו יותר מאשר בגברים. שהרי הנשים באות מצד השמאל ודבוקות בדין הקשה, והצד הזה נדבק בהם יותר מבגברים, כמו שנתבאר, משום שבאות מצד הדין הקשה, והכל נדבק והולך אחר מינו.

בא ראה שסף הוא כמו שאמרת - שבלעם היה נטמא בראשונה כדי להמשיך עליו רוח של טמאה. כמו זה האשה בימי טמאתה יש לאדם להשמר ממנה, משום שנדבקת ברוח של טמאה, ובאותו הזמן אם היא תעשה כשפים - יצליחו בידה יותר מבזמן אחר, שהרי רוח טמאה שורה עמה, ועל פן לכל

כד עבדו בני ישראל ית עגלא בגין לאסתאבא בהדיה דאיהו תתאה, ובכלא (ד) קבו ע"ב) עבד חרשוי בגין דיכול לאעקרא לון לישראל ולא יכיל.

אמר רבי יוסי האי דאמרת בקדמיתא דכד נחש אתא על חנה אטיל בה זזהמא שפיר, אבל הא תנינן דכד קאימו ישראל על טורא דסיני פסק מנייהו זזהמא. ישראל דקבילו אורייתא פסק מנייהו זזהמא, אבל שאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות דלא קבילו אורייתא לא פסקא זזהמא מנייהו.

אמר ליה שפיר קאמרת, אבל תא חזי, אורייתא לא אתייהיבת אלא לדכורי דכתיב, (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. דהא נשי פטירין מפקודי אורייתא.

ועוד דאחדרו כלהו לזהמתן פקדמיתא בתר דחטו, ואתתא קשיא לאתפרשא זזהמא מנה יתיר מגברא. ובגין כף אשתכחו נשין בתרשיא ובזהמא דא יתיר מגוברין. דהא נשיא מסטרא דשמאלא קא אתיין ואתדבקו בדינא קשיא, וסטרא דא אתדבק בהו יתיר מגוברין כמה דאתמר בגין דאתיא מסטרא דדינא קשיא, וכלא אתדבק ואזיל בתר זיניה.

תא חזי, דהכי הוא כמה דאמינא, דבלעם הוה אסתאב בקדמיתא בגין לאמשכא עליה רוחא מסאבא. פגוונא דא אתתא ביומי דמסאבו דילה אית ליה לבר נש לאסתמרא מנה, בגין דברוח מסאבא אתדבקת ובההוא זמנא אי איהי תעביד חרשין אצלהו בידהא יתיר מזמנא אחרא, דהא רוח מסאבא שריא

עמה, ועל דא בכל מה דקריבת אסתאב, כל שפן מאן דקריב בהדה. זפאין אינון ישראל דקודשא ברין הוא יהיב לון אורייתא ואמר לון (ויקרא יח) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה אני יי.

אמר ליה האי מאן דאסתפל בצפצופוי דעופי אמאי אקרי נחש. אמר לו דהא מההוא סטרא קאתי דרוח מסאבא שריא על ההוא עופא (דף קכו ע"א) ואודע מלין בעלמא. וכל רוח מסאבא בנחש אתדבקו ואתיין לעלמא ולית מאן דישתזיב מגייה בעלמא, דהא איהו אשתפח עם פלא, עד זמנא דזמין קדשא ברין הוא לאעברא ליה מעלמא כמה דאתמר דכתיב, (ישעיה כה) בלע המות לנצח ומחה יי אלהים דמעה מעל כל פנים וגו'. וכתיב, (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ וגו'.

רבי יהודה אמר, אברהם ידע בההיא מערתא סימנא, ולביה ורעותיה תמן הוה, בגין דמקדמת דנא עאל לתמן וחקא לאדם וחוה טמירין תמן. ומנא הוה ידע דאינון הוו. אלא חמא דיוקניה, ואסתפל ואתפתח ליה חד פתחא דגנתא דעדן תמן וההוא דיוקנא דאדם הוה קאים לגביה.

ותא חזי כל מאן דאסתפל בדיוקנא דאדם לא אשתזיב לעלמין ממיתה, בגין דהא בשעתא דבר נש אסתלק מעלמא חמי ליה לאדם ובההוא זמנא מית. אבל אברהם אסתפל ביה וחקא דיוקניה ואתקיים, וחקא נהורא דנהיר במערתא וחד שרגא דליק, כדין תאיב אברהם דיוריה בההוא אתר, ולביה ורעותיה הוה תדיר במערתא.

תא חזי, השתא אברהם בחכמתא עבד

מה שמתקרבת - נטמא, כל שפן מי שקרב אליה. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה ואמר להם (ויקרא יח) ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה אני ה'.

אמר לו, מי שמסתפל בצפצופוי העופות למה נקרא נחש? אמר לו, שהנה מאותו הצד באה, שרוח טמאה שורה על העוף ההוא ומודיע דברים בעולם. וכל רוח טמאה דבוקים בנחש וכאות לעולם, ואין מי שינצל ממנו בעולם, שהרי הוא נמצא עם הכל עד הזמן שעתידי הקדוש ברוך הוא להעבירו מן העולם, כמו שנאמר, שכתוב (ישעיה כה) בלע המות לנצח ומחה יי אלהים דמעה מעל כל פנים וגו'. וכתוב (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ וגו'.

רבי יהודה אמר, אברהם ידע באותה המערה סימן, ולבו ורצונו היו שם, משום שמקדם לכן נכנס לשם וראה את אדם וחוה טמונים שם. ומנין הנה יודע שהם היו? אלא ראה דמותו והסתפל, ונפתח לו פתח אחד של גן עדן שם, ואותה דמות של אדם היתה עומדת אצלו.

ובא וראה, כל מי שמסתפל בדמותו של אדם, אינו נצול ממיתה לעולמים, משום שהנה בשעה שאדם מסתלק מן העולם, הוא רואה את אדם, וכאותו הזמן מת. אבל אברהם הסתפל בו וראה דמותו והתקיים, וראה האור שמאיר במערה, ונר אחד דולק. אז התאנה אברהם למדורו במקום ההוא, ולבו ורצונו היו תמיד במערה.

בא ראה, כעת אברהם עשה בחכמה בזמן שפקש קבר

לְשָׂרָה, שֶׁהָרִי כְּשִׁבְקָשׁ, לֹא בִקֵּשׁ אֶת הַמַּעֲרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְלֹא אָמַר שְׂרוּצָה לְהַפְרֹד מֵהֶם, אֲלֵא אָמַר, תָּנּוּ לִי אֲחֻזַּת קֹבֵר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מִתִּי מִלְּפָנַי. וְאִם תֹּאמַר שֶׁעֲפֹרֹן לֹא הָיָה שֵׁם - הוּא הָיָה שֵׁם, שֶׁכְּתוּב וְעֲפֹרֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חַת. וְאִבְרָהָם לֹא אָמַר לוֹ בְּאוֹתָהּ שְׂעָה כְּלוּם.

אֲדָא מַה שְׂאָמַר לָהֶם אָמַר, כְּמוֹ שְׁכָתוּב וַיִּדְבֹּר אֶל בְּנֵי חַת וְגו'. וְכִי עוֹלָה בְּדַעְתָּךְ שְׂאִבְרָהָם רָצָה לְהַקְבֹּר בִּינֵיהֶם בֵּין הַטְּמֵאִים, אוֹ שֶׁתְּשׁוּקָתוֹ הִיתָה עִמָּהֶם? אֲלֵא עֲשֵׂה בְּחֻמָּהּ.

וְלִמְדֵנוּ כֵּאֵן דְּרַף אַרְץ בְּמַה שֶׁעֲשֵׂה אִבְרָהָם, שֶׁהָרִי מִשׁוּם שֶׁתְּשׁוּקָתוֹ וַרְצוֹנוֹ הָיוּ בְּמַעֲרָה הֵיחָא - אִף עַל גַּב שְׁהִיָּה שֵׁם, לֹא רָצָה לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ מִיַּד אוֹתוֹ הַרְצוֹן שֶׁהָיָה לוֹ בְּמַעֲרָה, וּבִקֵּשׁ בְּתַחֲלָה מַה שְּׁלֹא צָרִיף לְאוֹתָם אַחֲרָיִם וְלֹא לְעֲפֹרֹן.

בֵּינָן שְׂאָמְרוּ לוֹ לְפָנָי עֲפֹרֹן, שֶׁמַּעֲנוּ אֲדֹנָי נְשִׂיא אֱלֹהִים אֲתָה בְּתוֹכֵנוּ וְגו' - מַה כְּתוּב? וְעֲפֹרֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חַת. כְּתוּב יֹשֵׁב מִרְאשִׁית הַדְּבָרִים שְׂאָמַר אִבְרָהָם שֵׁם הָיָה. אוֹ אָמַר, שֶׁמַּעֲנוּנִי וּפְגַעוּ לִי בְּעֲפֹרֹן בֶּן צַחַר, וַיִּתֵּן לִי אֶת מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לוֹ וְגו'. וְאִם תֹּאמַר בְּשִׁבִיל כְּבוֹדִי, יוֹתֵר מִכֶּם אֲנִי עוֹשֶׂה, שְׁלֹא רְצִיתִי בְכֶם. בְּתוֹכְכֶם - כְּדִי לְהַקְבֹּר בִּינֵיכֶם, שֶׁרְצִיתִי בְכֶם, כְּדִי שְׁלֹא אֶפְרָד מִכֶּם.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּשְׂעָה שְׁנַכְנַס אִבְרָהָם לְמַעֲרָה, אִיךָ נִכְנַס? מִשׁוּם שֶׁהָיָה רֵץ אַחֵר אוֹתוֹ הָעִגְלָה, שֶׁכְּתוּב וְאֵל הַבָּקָר רֵץ אִבְרָהָם וְגו', וְאוֹתוֹ בֶּן בָּקָר בָּרַח עַד אוֹתָהּ הַמַּעֲרָה, וְנִכְנַס אַחֲרָיו, וְרָאָה מַה שְּׂרָאָה.

בְּזִמְנָא דְתַבַּע קִבְרָא לְשָׂרָה, דְּהָא פַּד תַּבַּע לָא תַבַּע לְמַעֲרַתָּא בְּהֵוּא זְמַנָּא, וְלֹא אָמַר דְּבַעֵי לְאַתְפְּרָשָׁא מִנֵּיהּ. אֲלֵא אָמַר, תָּנּוּ לִי אֲחֻזַּת קֹבֵר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מִתִּי מִלְּפָנַי. וְאִי תִימָא דְלֹא הָוָה עֲפֹרֹן תַּמָּן. תַּמָּן הָוָה, דְּכַתִּיב וְעֲפֹרֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חַת, וְאִבְרָהָם לֹא אָמַר לִיָּה בְּהֵוּא שְׂעָתָא כְּלוּם.

אֲדָא מַה דְּאָמַר לוֹן אָמַר, כְּמַה דְּכַתִּיב וַיִּדְבֹּר אֶל בְּנֵי חַת וְגו'. וְכִי סְלָקָא דַּעְתָּךְ דְּאִבְרָהָם בְּעָא לְאַתְקַבְּרָא בִּינֵיהֶם בֵּין מְסֻאֲבִין אוֹ דְּתַאוּבְתִּיהָ הָוָה עִמָּהוֹן, אֲלֵא בְּחֻמָּה עֲבַד. וַיִּלְבִּינָן (דף קכו ע"ב) אוֹרַח אֲרַעָא הָכָא בְּמַה דְּעֲבַד אִבְרָהָם, דְּהָא בְּגִין דְּתַאוּבְתִּיהָ וְרַעוּתִיהָ הָוָה בְּהֵוּא מַעֲרַתָּא, אִף עַל גַּב דְּהָוָה תַּמָּן, לָא בְּעָא לְמַשְׁאֵל לִיָּה מִיַּד הֵוּא רַעוּתָא דְּהָוָה לִיָּה בְּמַעֲרַתָּא, וְשְׂאִיל בְּקַדְמִיתָא מַה דְּלֹא אֲצִטְרִיף לִיָּה לְאִינוּן אַחֲרֵינִין וְלֹא לְעֲפֹרֹן.

בֵּינָן דְּאָמְרוּ לִיָּה קָמִי עֲפֹרֹן שְׁמַעֲנוּ אֲדֹנָי נְשִׂיא אֱלֹהִים אֲתָה בְּתוֹכֵנוּ וְגו'. מַה כְּתִיב וְעֲפֹרֹן יֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּנֵי חַת. יֹשֵׁב כְּתִיב, מִשִּׁירוּתָא דְּמַלִּין דְּאָמַר אִבְרָהָם תַּמָּן הָוָה. כְּדִין אָמַר שְׁמַעֲנוּנִי וּפְגַעוּ לִי בְּעֲפֹרֹן בֶּן צַחַר וַיִּתֵּן לִי אֶת מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לוֹ וְגו'. וְאִי תִימָא בְּגִין יְקָרָא דִּילִי יִתִּיר מִנֵּיכּוֹ אֲנָא עָבִיד דְּלֹא רַעִינָא בְּכוּ. בְּתוֹכְכֶם, בְּגִין לְאַתְקַבְּרָא בִּינֵיכּוֹ דְּרַעִינָא בְּכוּ בְּגִין דְּלֹא אֲתַפְּרִשׁ מִנֵּיכּוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר בְּשְׂעָתָא דְּעָאֵל אִבְרָהָם בְּמַעֲרַתָּא הִיךָ עָאֵל. בְּגִין דְּהָוָה רַהִיט אֲבַתְרִיָּה דְּהֵוּא עֶגְלָא דְּכַתִּיב וְאֵל הַבָּקָר רֵץ אִבְרָהָם וְגו'. וְהֵוּא בֶּן בָּקָר עָרַק עַד הֵוּא מַעֲרַתָּא וְעָאֵל אֲבַתְרִיָּה וְחָמָא מַה דְּחָמָא.